

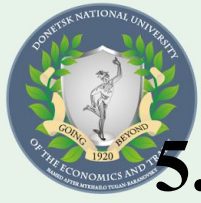
DONETSK NATIONAL UNIVERSITY
OF ECONOMICS AND TRADE
NAMED AFTER MYKHAILO TUGAN-BARANOVSKY

Лекція 5. Сукупний попит та сукупна пропозиція: макроекономічна рівновага

5.1. Сукупний попит та фактори, які його визначають

5.2. Сукупна пропозиція: класична та кейнсіанська моделі

5.3. Макроекономічна рівновага в моделі „AD – AS”

5.1. Сукупний попит та фактори, які його визначають

Сукупний попит (AD) – це величина обсягу продукції, яку готові купити макроекономічні суб'єкти за кожного можливого рівня цін (P).

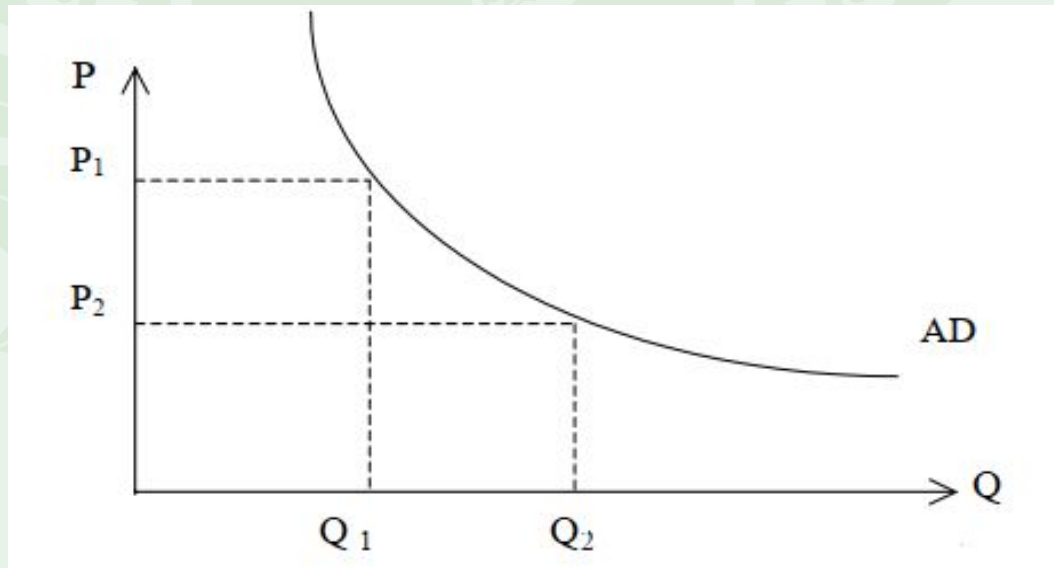
Сукупний попит (AD) можна визначити за формулою розрахунку ВВП методом витрат

$$\bullet \quad AD = C + I + G + X_n \quad (5.1)$$

- C – споживчий попит платоспроможний : попит домогосподарств на споживчі товари ;
- I – інвестиційний попит : попит підприємців на засоби виробництва;
- G – попит держави на товари та послуги;
- X_n – попит закордону, або попит на чистий експорт, за умови, що попит на імпорт входить у попередні три компоненти.

- **Закон попиту:** рівень цін і величина сукупного попиту на національний продукт знаходяться у зворотному зв'язку.

P – рівень цін;

Q – реальний обсяг виробництва

Цінові фактори, що визначають сукупний попит.

- 1) Ефект відсоткової ставки.

Підвищення рівня цін (P) спричиняє підвищення попиту на гроші (M/p), що при сталій пропорції грошей робить їх дорожчими в кредитній системі, відповідно, ставка відсотку (i) зростає. Збільшення ставки відсотку (i) зменшує як інвестиційний попит (I), так споживчий попит (C), що скорочує загальний рівень витрат в економіці.

$$P \uparrow \rightarrow (M/p)^D \uparrow \rightarrow i \uparrow \rightarrow I \downarrow \quad C \downarrow \rightarrow AD \downarrow$$

- **2) Ефект багатства.**

При високому рівні цін реальна вартість (купівельна спроможність) накопичених фінансових активів, особливо з фіксованого грошового вартістю (строкових рахунків або облігацій), зменшується – це означає, що населення реально стає біднішим, а тому можна очікувати скорочення споживчих витрат, и навпаки.

$$P \uparrow \rightarrow V \downarrow \rightarrow C \downarrow \rightarrow AD \downarrow$$

• 3) Ефект імпортних закупівель.

При зростанні внутрішніх цін (за умов стабільності цін на імпорту) Попит на вітчизняні товари та послуги скорочується і, відповідно, збільшується на імпортовані товари та послуги. Експорт вітчизняних товарів та послуг також скорочується через погіршення реальних умов обміну для закордонних країн.

Таким чином, сукупний Попит на товари внутрішнього ринку скорочується.

$$P \uparrow \rightarrow EXP \downarrow \rightarrow X_n \downarrow \rightarrow AD \downarrow$$

Нецінові фактори, що визначають сукупний попит.

1) *Зміни в споживчих витратах:*

- добробут населення;
- очікування споживача;
- заборгованість споживача;
- податки;
- чисельність населення.

2) Зміни в інвестиційних витрат:

- очікувані прибутки від інвестицій;
- податки з підприємств;
- технологія виробництва;
- надлишкові потужності;
- кон'юнктурні коливання економіки.

3) Зміни в державних витратах :

- 1) дохід державного бюджету;
- 2) державна економічна політика.
 - 1) **Зміни у витратах на чистий експорт:**
 - а) національний дохід інших країн;
 - б) валютні курси.

5.2. Сукупна пропозиція: класична та кейнсіанська моделі

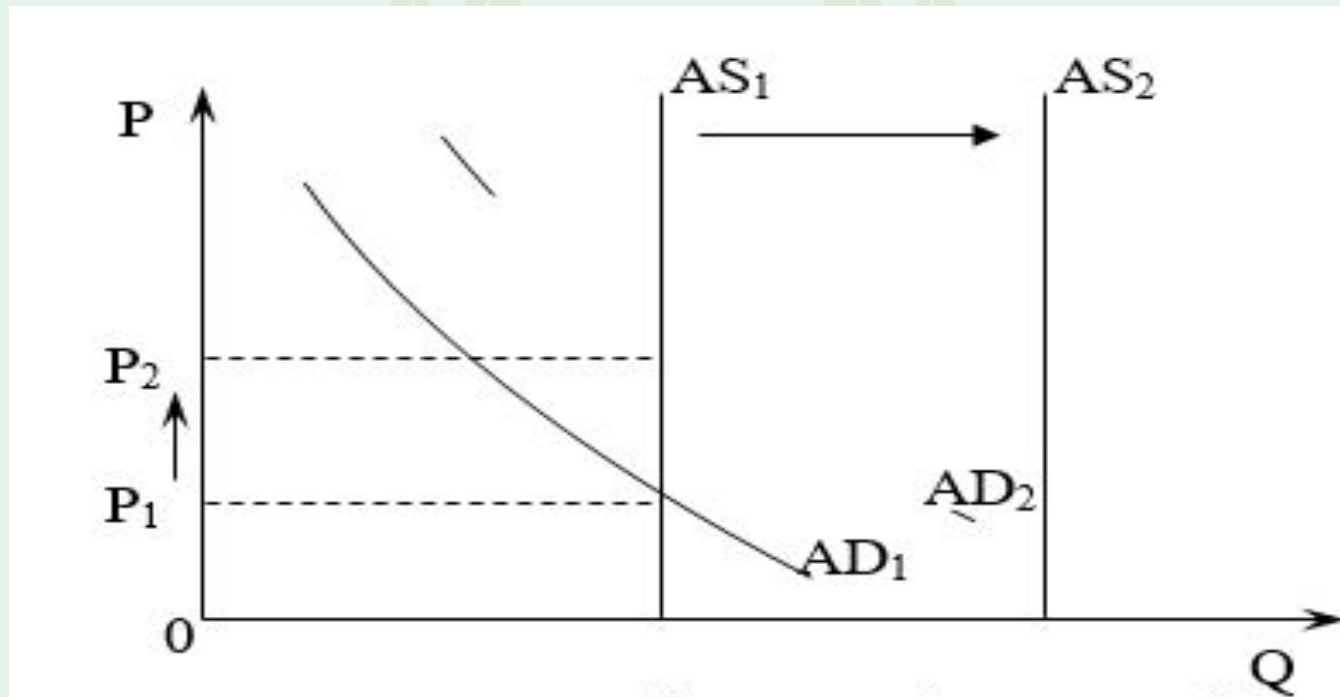
Сукупна пропозиція (AS) – це обсяг товарів та послуг, який фірми готові виробляти та продавати протягом року за кожного рівня цін. Закон пропозиції справедливий і для рівня національної економіки: рівень цін і величина сукупної пропозиції прямопропорційно залежать один від одного. Форма кривої сукупної пропозиції інтерпретується по-різному в класичній і кейнсіанських моделях.

Класична модель описує поведінку економіки у довгостроковому періоді. Аналіз сукупної пропозиції базується на наступних умовах:

- 1) обсяги виробництва залежать від обсягів ресурсів та рівня технологій і не залежать від рівня цін;
- 2) зміни обсягів ресурсів та технологій відбуваються повільно;
- 3) економіка функціонує в умовах повної зайнятості факторів виробництва, отже, обсяг випуску дорівнює потенційному;
- 4) ціни та заробітна плата гнучкі, їх зміни підтримують рівновагу на ринках.

DONETSK NATIONAL UNIVERSITY OF ECONOMICS AND TRADE NAMED AFTER MYKHAILO TUGAN-BARANOVSKY

Класична модель кривої сукупної пропозиції

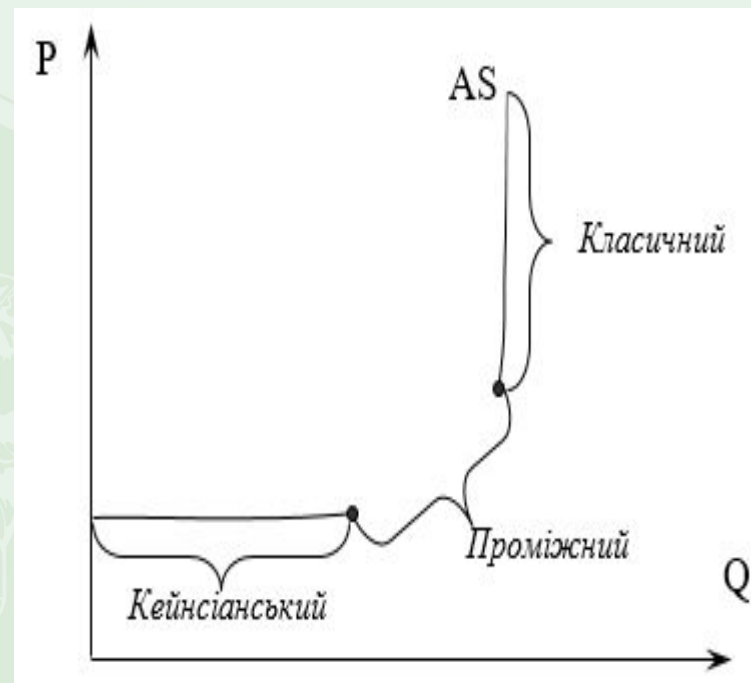
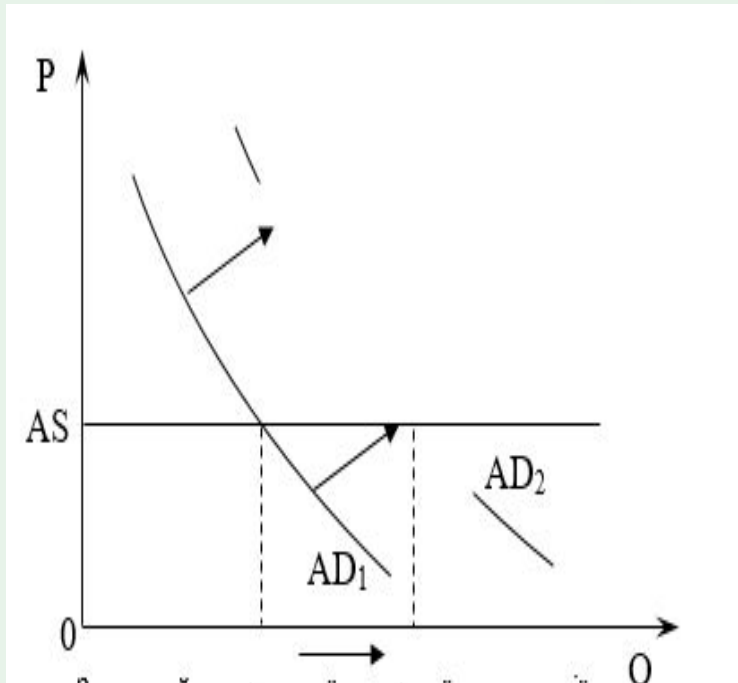
**DONETSK NATIONAL UNIVERSITY
OF ECONOMICS AND TRADE
NAMED AFTER MYKHAILO TUGAN-BARANOVSKY**

- **Кейнсіанська модель розглядає функціонування економіки у короткостроковому періоді. Аналіз сукупної пропозиції базується на наступних умовах:**

- 1) економіка функціонує в умовах неповної зайнятості ресурсів, підприємці можуть додатково залучати трудові ресурси без збільшення рівня оплати праці та цін на продукцію;
- 2) ціни та номінальна заробітна плата досить жорсткі та повільно реагують на ринкові коливання. Причинами відносної жорсткості цін та заробітної плати є: трудові контракти, законодавчо встановлений мінімальний рівень заробітної плати, строки контрактів на поставку сировини та продукції, діяльність профсоюзів;
- 3) реальні величини (обсяг зайнятості, обсяг випуску) – рухомі та реагують на ринкові коливання.

DONETSK NATIONAL UNIVERSITY OF ECONOMICS AND TRADE NAMED AFTER MYKHAILO TUGAN-BARANOVSKY

КЕЙНСІАНСЬКА МОДЕЛЬ AS

Нецінові фактори, що визначають сукупну пропозицію:

- 1) зміна цін на ресурси:
 - а) наявність власних ресурсів;
 - б) ціни на імпортовані ресурси;
 - в) співвідношення на ринку національних та імпортованих ресурсів.
- 2) зміни економічно - правових норм:
 - а) податки з підприємств на субсидії;
 - б) державне регулювання.
- 3) зміни в продуктивності праці.

DONETSK NATIONAL UNIVERSITY
OF ECONOMICS AND TRADE
NAMED AFTER MYKHAILO TUGAN-BARANOVSKY

5.3. Макроекономічна рівновага в моделі „AD – AS”

Три варіанти макрорівноваги:

1. Якщо сукупний попит змінюється в межах **кейнсіанського** відрізка, то зростання попиту приводить до зростання реального обсягу національного виробництва і зайнятості при сталих цінах.
2. Якщо сукупний попит зростає на **проміжному** відрізку, це призводить до зростання реального обсягу національного виробництва, рівня цін та зайнятості.
3. Якщо сукупний попит зростає на **класичному** відрізку AS, це призводить до інфляційного зростання цін та номінального ВВП при незмінному обсязі реального ВВП

DONETSK NATIONAL UNIVERSITY OF ECONOMICS AND TRADE NAMED AFTER MYKHAILO TUGAN-BARANOVSKY

